

GRAFİK KAYIT: GERÇEK ZAMANLI GÖRSEL NOTLAR GRAPHIC RECORDING: REAL TIME VISUAL NOTES

İrem BİLGİ ATAAY

Arş. Gör. Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi, Güzel Sanatlar Fakültesi,
Görsel İletişim Tasarımı Bölümü

*Res. Assist. Ankara Hacı Bayram Veli University, Faculty of Fine Arts,
Department Of Visual Communication Design*

irem.bilgi@hbv.edu.tr

ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0001-5356-5572>

Atf/Citation

Bilgi Ataay, İ. (2021). “Grafik Kayıt: Gerçek Zamanlı Görsel Notlar”. *Sanat Dergisi*. (38), 244-256.
Araştırma Makalesi/Research Article

Doi: <http://doi.org/10.47571/ataunigsfd.937547>

Öz

Bilgiyi görsel olarak kaydetmek, konuyu anlamak ve akılda kalıcılığı artırmak için sıklıkla kullanılan bir yöntemdir. Herhangi bir konuyu dinlerken görsel notlar almak, karalamalar yapmak, çizgiler ve işaretler kullanmak, görsel düşünme aracılığıyla bireyler için fayda sağlamaktadır. Grafik kayıtlar, toplantı, etkinlik, seminer, eğitim gibi alanlarda gerçek zamanlı olarak kaydedilen görsel notlardır. Gerçek zamanlı görsel notlar, katılımcıların konuyu daha iyi kavramasına, konuyla etkileşimde bulunmalarına ve etkinlik bittiğinde konuyu daha iyi hatırlamalarına olanak sağlayarak etkinlik sonunda bütünü görmeye yardımcı olan görsel bir harita ortaya çıkarmaktadır. İlk olarak görsel iletişim tasarımı alanından bağımsız bir şekilde ortaya çıkan grafik kayıt kavramı, günümüzde illüstrasyon, tipografi gibi tasarım alanlarının uygulandığı bir sektör haline gelmiştir. Bu araştırmada görsel iletişim tasarımcılarının grafik kaydedici başlığı altında çalıştıkları grafik kayıt

Abstract

Recording information visually is a method that is often used to understand a topic and increase catchiness. Taking visual notes, doodling, using lines and signs while listening to any topic is beneficial for individuals. Real-time visual notes reveal a visual map that helps participants better understand the topic, interact with the topic, and better remember the topic when the event is over, helping to see the whole at the end of the event. The concept of graphic recording, which first appeared independently of the field of visual communication design, has become a sector where design fields such as illustration and typography are applied today. This study aims to investigate the reasons for the emergence and a brief history of the graphic recording industry, where visual communication designers work under the title of graphic recorders in the context of visual communication design. In the study, which examines the place of graphic records in the field of visual communication design, the

sektörünün ortaya çıkış nedenleri, kısa tarihçesi ve görsel iletişim tasarımı bağlamında incelenmesi yapılmıştır. Grafik kayıtların görsel iletişim tasarımı alanındaki yerini irdeleyen araştırmada literatür taraması yapılarak veriler analiz edilerek değerlendirilmiştir. Bunlara ek olarak grafik kayıt sürecinin görsel düşünme ile geliştiği düşünülmüş ve görsel düşünmenin öğrenme sürecine sağladığı katkı incelenmiştir.

Anahtar kelimeler: Grafik Kayıt, Görsel Not, Görsel İletişim Tasarımı, Görsel Düşünme.

literature review was conducted and the data were analyzed and evaluated. In addition, considering that the graphic recording process develops with visual thinking, the contribution of visual thinking to the learning process has been studied.

Key words: Graphic Recording, Visual Notes, Visual Communication Design, Visual Thinking.

Structured Abstract

Graphic recordings, also known as real-time visual notes, mean the visual recording of data and results during a meeting, event, seminar, training by a graphic recorder. The concept of visual note taking means that individuals take notes by using signs such as lines, symbols, and shapes when listening to a topic. The term visual note is commonly perceived as personal note-taking. At events such as meetings and presentations, individuals turn to visual notes to more quickly grasp ideas and events, see the whole, and keep in mind. Graphic recordings, on the other hand, take place simultaneously during group meetings, rather than taking individual notes. Here, it is aimed that the participants of the event will adopt the whole subject visually. Graphic recordings allow the viewer to interact with the topic during the event. In addition, they make it easier for the audience to understand the subject and keep it in mind.

Today, graphic records are created by visual communication designers or graphic designers. Graphic recorders listen to the topic during the event and turn it into graphs. Graphic records combine visual communication design elements such as illustration, typography, signs, diagrams, lines, symbols. Graphic records is a field of visual communication designed by directing the attention and perceptions of individuals correctly in accordance with the basic principles of visual design. This should include the basic design principles such as hierarchy, light, shadow, color, texture, balance, space, emphasis, proportion. Thus, the message that needs to be transmitted will be reflected correctly to the recipient. Graphic records are usually created using tools such as whiteboards, large sheets of paper, presentation boards, drawing tablets. Digital tablets, which are becoming widespread today, provide loggers with technical convenience, while notes are simultaneously reflected on the digital screen during the meeting.

Written and oral communication is the most used form of recording information throughout the ages. It can be said that the first examples of visually recording information were prehistoric cave paintings. Cave paintings, which give clues about the experiences and lifestyles of people living at that time, are seen as clues to the ways in

which individuals communicate with each other. Within the scope of this research, the reason for the need for visualization of information is connected with visual thinking. Visual thinking is based on the creation of a visual imagination by associating objects and events with each other. Considering the positive effects of visual thinking on memory, taking visual notes has such effects as facilitating learning, strengthening memorability, and strengthening knowledge. Recording information visually exists in many areas of everyday life. Especially in business life, it is often necessary to keep records by documenting the issues. These records can be visualized in addition to being written.

Graphic recordings are created by people with the title of graphic recorders. Graphic recorders are mostly people who specialize in the fields of visual communication design, graphic design, illustration. Graphic recorders must have a certain level of illustration and graphic design skills. Graphic recorders, who are also expected to have a good observation ability, need to know and research the relevant topic before starting meetings. Graphic recordings is an area in which visual communication design is included later. The graphic recording sector, which was originally born with the idea of facilitating the workshops and seminars, has developed with the contributions of the visual communication design. This study aims to investigate the place of graphic recordings as a sector in the field of visual communication design and their contribution to the field

Graphic recordings, which have emerged as a result of the benefits of visual note-taking and visual thinking such as learning, memorizing, attracting interest and interaction, are currently striving to gain a place in the field of visual communication design. Nowadays, visual communication designers working in current fields in the light of technological developments can also think of the graphic recording sector as an area where they can provide jobs. With the development of new media tools, virtual meetings, which have been preferred especially in recent years, have also supported the preference of graphic recordings. The use of digital tools when illustrating has given the opportunity to be presented directly and in detail. The effective use of today's technologies has contributed to the graphic recording industry by accelerating the sector.

Although the graphic recording field has started to be a sector in the business world, it does not seem to be widely used in the world. Among the reasons for this is that there is no need for graphic recordings at each event and it is considered an extra cost. However, it can be said that graphic recordings will be needed more in the future, given that visuals are being consumed quickly today and replacing the written communication.

Giriş

Günlük hayatta bilgileri hafızamızda kalıcı hale getirmek için öğrendiklerimizi notlara dönüştürür, genellikle görseller ile de desteklemek isteriz. Not aldığımız konuyla ilgili yazı, çizgi, sembol gibi görsel elemanlar kullanırız. Dinlerken not almanın hafızamızda daha fazla yer tuttuğunu düşünürüz. Ware (2004: 2)'e göre bilgiyi sesli olmaktansa görsel olarak kaydetmenin hafıza üzerindeki kalıcılığı araştırmacılar tarafından desteklenmektedir. Görme yoluyla, diğer tüm duyuların birleşiminden daha fazla bilgi ediniriz. Beynin görsel bilgiyi analiz etmeye adanmış yaklaşık 20 milyar nöronu, bilişsel aktivitemizin çoğunda temel bir bileşen olan bir model bulma mekanizması sağlar. Baker (1961: 3)'a göre tüm izlenimlerin yüzde 80'inin gözlerden alındığı tahmin edilmektedir. Çevremizde görsellerle çevrili bir dünya bulunmaktadır. Herhangi bir kişi bu duruma o kadar alışır ki, farkında bile olmaz. Ona nasıl bilgi edindiğini sorduğunuzda 'kelimelerle' cevabını vermesi olasıdır. İnsanlar kelimelerle kurduğu iletişiminin bilincindedir. Buna rağmen bilinçaltında resimli iletişim çalışmaktadır (Baker, 1961: 3). Görsellerle kurulan iletişim kelimelere göre daha hızlı ve az çaba harcayarak elde edinilmektedir. Bu nedenle günlük hayatta bilgiyi görselleştirmek önemli bir yer tutar. Becer (2008: 28), sözlü iletişimin sınırlı bir iletişim yöntemi olduğunu, sözlü iletişim sırasında bazen yanlış anlaşılmalara olabileceğini ve düşüncelerin kolayca unutulabileceğini vurgulamıştır.

Bilgiyi görselleştirmenin ilk örneklerinin tarih öncesi mağara resimleri olduğu söylenebilmektedir. O dönemde yaşayan insanların deneyimleri ve yaşam tarzları hakkında ipucu veren mağara resimleri, bireylerin birbiriyle iletişim kurma yöntemlerinin ipuçları olarak görülmektedir. Yazının icadına kadar geçen sürede iletişim sözlü olarak ya da şekil ve sembollerle sağlanmıştır. Endüstri Devriminde seri üretimlerin çoğalması, birçok sektörde rekabeti güçlendirerek görsellerin reklamcılık, basın-yayın gibi alanlarda yoğun olarak kullanılmasına yol açmıştır. Bu dönemden sonra bilginin görselleştirilmesi, yeniden ağırlık kazanmaya başlamıştır. Günümüzde ise teknolojinin sağladığı hız, bilginin sürekli değişmesine ve yenilenmesine yol açmaktadır. "Yazı, her dönemde anlam ve anlatımın kurulmasında mutlak egemenken, görsel kültürün egemenliğindeki bu yüzyılda, çağdaş Batı toplumlarında imgelerin merkezde bulunduğu ve bu anlamda göz merkezli toplumların teşkil olduğu bir durum yaşanmaktadır" (Batı, 2012: 54). Düşünme, nesnelere ve olaylarla ancak bir şekilde akılda mevcutsa ilgilenebilir. Aksi takdirde, onlar hakkında hatırlanan ve bilinenler tarafından dolaylı olarak temsil edilirler (Arnheim, 1969: 98). Düşünmeyi nesnelere ve olaylarla ilişkilendirmek için beynimizde görsel bir imgelem yaratmaya ve görsel olarak düşünmeye çalışırız. Görsel düşünme tüm beyni harekete geçirir. Dünyayı görsel olarak algılamaya bağlı olduğumuz için, fikirleri mekânsal olarak haritalamak birden fazla kavramın aynı anda var olmasına izin verir (Herting ve Willems, 2016: 12). Bu bağlamda yazılı ve sözlü iletişimi görselleştirmek bireylerin hafızalarında bilginin daha kalıcı olmasını ve konuyu daha iyi kavramalarını sağlamaktadır. Beynimiz sözlü ve görsel kavramları birlikte kodladığında, aynı zamanda duyduğumuz, gördüğümüz ve düşündüğümüzün görsel bir haritasını da oluşturur (Rohde, 2013: 29). "Sözlü iletişimde fikir ve düşünce alışverişini olanaklı kılacak herhangi bir kayıt söz konusu değildir. Bir düşünce veya bir kavramın kaydedilebilmesi için bir grafik iletişim sisteminin kurulmuş

olması gerekir” (Becer, 2008: 28). Fikirleri görsel olarak kaydetmek, hatırlamayı, belgelemeyi, pekiştirmeyi ve örneklendirmeyi sağlamaktadır. Görseller, metne ve sese ek olarak, örnekleme, tanımlama, çeşitlilik kazandırmak ve bilgi sağlamak için kullanılabilir (Pettersen, 2002: 108). Pek çok insan görsel öğrencidir ve araştırmalar insanların bilgiyi görsellerle birleştirildiğinde yalnızca sözlü iletişim kurulmasından daha fazla bilgi hatırladığını göstermektedir. (Pettersen, 2002: 109). Bilgileri görsel olarak kayda geçirmek günlük hayatın pek çok alanında var olmaktadır. Özellikle iş yaşamında konuları belgelendirerek kayıt tutmak çoğu zaman gerekli olmaktadır. Bu kayıtlar yazılı olmanın yanı sıra görselleştirilmektedir. Son yıllarda toplantı, konferans gibi grup etkinliklerinde içeriği görselleştirmek için grafik kayıtlar tutulmaktadır. Grafik kayıtlar, etkinlik sonrası görsel bir yol gösterici oluşturmak için tercih edilmektedir. Grafik kayıtların bir başka temel özelliği, gerçek zamanlı olarak gerçekleşmesidir. Etkinlikte sunum veya tartışma sırasında bir grafik kaydedici tüm toplantıyı görsel olarak not alır. Bu makalede grafik kayıt, görsel iletişim tasarımcıların uzmanlaşabileceği bir alan olarak görülmekte ve incelenmektedir. Aynı zamanda grafik kayıtlar bir görsel iletişim tasarımı aracı olarak değerlendirilmektedir.

1. Grafik Kayıt

Grafik kayıt, konuşulanları dinleme, birleştirme, özetleme ve görsel dile çevirerek kaydetme anlamına gelmektedir. Bir sunumda ya da toplantıda grafik kayıt, izleyici için etkileşimi ve akılda kalıcılığı güçlendirir. Grafik kayıtlar, bilgiyi görselleştirirken sadece akılda kalıcı olmasını sağlamaz aynı zamanda katılımcıların konuyla etkileşime geçmesini, dikkatini çekmesini ve karmaşık sorunların açığa çıkmasını destekler. Katılımcıların tek bir tahtada konunun bütünü görmesini sağlar. Grafik kayıtların, doodle ve görsel not kavramlarıyla bağlantılı olduğu görülmektedir. Türkçede ‘karalama’ anlamına gelen doodle için Brown (2014: 12), düşünmeyi desteklemek için çizilen spontane işaretler tanımını kullanmıştır (Görsel 1). Görsel notlar, aynı zamanda "eskiz notları" olarak da anılır, bilgilerin saklanması amacıyla yapılır. Görsel notlar, bilgilerin görsel kayıtlarını veya çizimleri ve yazılı metinlerle birlikte kullanma deneyimidir (Mills, 2019: 9). (Görsel 2) Çoğu zaman el yazısı, çizim, harfleme, şekil ve işaret, kutu ve çizgiler gibi görsel elemanların karışımından oluşmaktadır (Rohde, 2013: 2). Bir fotoğrafın zaman içindeki bir anın görsel bir temsili ve dokümantasyonu olması gibi, görsel notlar da aktarılan bilgilerin veya bir deneyimin görsel bir temsildir. Etkili görsel notlar her zaman yazılı kelimeleri içermektedir. Resimler ve bilgiler birlikte, daha güçlü bir öğrenme deneyimi oluşturmak için birbirleriyle ilişkilidir (Mills, 2019: 9). Görsel not almak için, fikirler yakından dinlenir, ne anlama geldiklerini düşünülür ve sonra bunların görsel bir haritası meydana getirilir. Amaç, ayrıntılardan vazgeçmek ve bunun yerine yankı uyandıran büyük fikirleri dinlemek, bu fikirleri hem kelimeleri hem de resimleri içeren görsel notlara dönüştürmektir (Rohde, 2013: 13).

Görsel 1. Doodle örneği, Mr. Doodle, 2019
Burgess, 2017

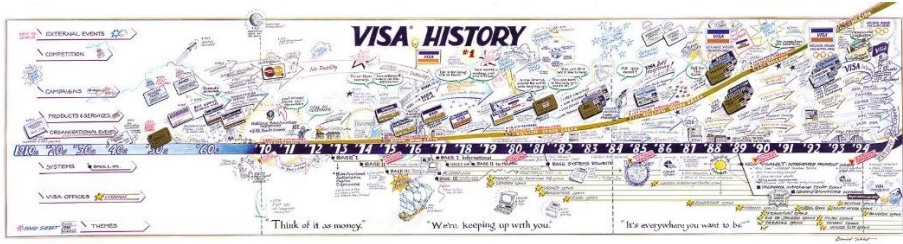
Görsel 2. Görsel Not örneği, Dyan

Görsel not terimi yaygın olarak kişisel not alma olarak görülür. Toplantı, sunum gibi etkinliklerde bireyler fikirleri ve olayları daha çabuk kavrayabilmek, bütünü görebilmek ve akılda kalıcılığı sağlamak için görsel notlara başvururlar. Grafik kayıt ise grup etkinliklerinde gerçekleşen eş zamanlı görsel notlardır. Grafik kayıtların kökeni, görsel notlara göre çok daha yeni tarihlere dayanmaktadır.

Grafik kayıtlar tarihsel olarak grafik tasarım, illüstrasyon ya da yaratıcılık gibi alanlardan bağlantısız olarak ortaya çıkmıştır. Kökleri danışmanlık ve kolaylaştırma alanındadır ve başlangıçta atölye çalışmaları, toplantılar için geliştirilmiştir (Grigoleit, 2021: 22). İlk olarak 1972 yılında San Francisco’da Interaction Associates (IA) adlı danışmanlık firmasında çalışan iki eski mimar, David Strauss ve Michael Doyle, mimarlık, film endüstrisi, yapay zekâ çalışmaları gibi alanlarda öğrenmeye ve grup etkileşimine yardımcı olacak bazı grafikler geliştirmiştir. Tasarımcılar ve diğer yaratıcı profesyonellerin eğitiminde problem çözme stratejileri örneklerini toplamışlardır. Doyle ve Strauss’un çalışmasının merkezinde, grupların kişisel dinamiklerini ve düşüncelerini yönetmek için "kolaylaştırıcı" ve "kaydedici" ekiplerin oluşturulması bulunmaktadır. Burada “kolaylaştırıcı” sözcüğü, grupların dışında tarafsız bir dış gözün toplantıyı grafik olarak kaydetmesi anlamında ilk kez kullanılmıştır. Doyle ve Strauss, insanların, her seferinde bir şeye odaklanmak ve bunun üzerinde mantıksal bir sırayla çalışmak için kolaylaştırıldığında en iyi biçimde öğrendiğine inanarak, "grup hafızası" adını verdikleri kapsamlı görsel dokümantasyonun oluşturulması sağlamışlardır. IA projesi daha sonra, Doug Englebart ile “Artırılmış İnsan Zekâsı” adlı başka bir projede çalışan insanlar da dahil olmak üzere o dönemde pek çok yenilikçinin dikkatini çekmiştir. Bu projelerden sonra Geoff Ball, Fred Lakin, Joe Brunon gibi isimler, bu alanda çalışmalar yürütmüşlerdir. Bu sırada grafik kaydın öncüsü sayılan David Sibbet, San Francisco’da adlı bir halkla ilişkiler liderlik programının eğitim direktörü olarak görev yapmakta ve IA’nın yöntemlerinden yararlanarak öğrencilerin San Francisco’da yaşadıkları staj deneyimlerinin grup grafiklerini çizmeye başlamıştır (A Graphic Facilitation

Retrospective, Erişim Tarihi: 10.04.2021). David Sibbet, bir toplantı sırasında gelişen grup dinamiklerinin sürecini grafiksel olarak kaydetmek için bir dizi teknik geliştirmiştir (Horn, 1999: 18).

Sibbet, bir şeyleri görselleştirmenin farklı yollarını aramayı; diyagramları, haritaları ve akış şemalarını, matrisleri ve kümeleri toplamayı başarmıştır (Conner, Erişim Tarihi: 01.04.2021). Sibbet, ilerleyen yıllarda The Grove adında bir grafik kayıt şirketi kurmuştur. Görsel 3'te Sibbet'in 1980'li yıllarda VISA kredi kartı firması toplantısında çizdiği grafik kayıt yer almaktadır. "Passport to Visa" adlı yeni bir çalışan eğitim programı toplantısında kaydedilen grafikte katılımcıların konu ile ilgili ihtiyaç duydukları tüm gerçeklere ve hikayelere kolayca odaklanabilmişlerdir. VISA yönetimi grafik kaydı o kadar sevmiştir ki tüm üye bankalarına Noel'de çerçeveli bir versiyon göndermiştir. Resim sekiz bilgi katmanını göstermektedir. Yukarıdan gelen harici olayları gösteren harita, konuşma balonlarında pazarlama mesajları, kredi kartı resimleri olarak ürünler, oklarla anlatılan iç organizasyon projeleri, sistem iyileştirmeleri tüm programı anlatmaktadır (Sibbet, Erişim Tarihi: 10.04.2021).

Görsel 3. David Sibbet, 1980'li yılların sonunda VISA kredi kartı şirketi için hazırladığı grafik kayıt

1980'lerde kurumlarda çok sayıda çalışanın birlikte daha etkin bir şekilde çalışmasını sağlama ihtiyacının getirdiği bir grafik danışmanlık ve kolaylaşma patlamasının yaşandığı görülmektedir (Merkley, Erişim Tarihi: 05.04.2021). O yıllarda tanınmış bir grafik kaydedici olan Leslie Salmon-Zhu, San Francisco'da The International Forum of Visual Practitioners (IFVP) (Uluslararası Görsel Uygulayıcılar Forumu) topluluğu kurulmuştur. IFVP, sektör ve üyeler arasında etkileşim ve iş birliği sunmanın yanı sıra grafik kayıt mesleği için standartlar ve yönergeler belirlemektedir. 2012 yılından bu yana görsel kayıtlar üzerine konferanslar düzenlemektedir (History, Erişim Tarihi: 12.04.2021). IFVP, geçmişten günümüze grafik kayıt alanında gerçekleşen yenilikleri ve gelişmeleri de üyeleri ile paylaşmıştır.

2. Grafik Kayıtların Oluşum Süreci

Grafik kayıt, grupların birlikte çalışmasına ve daha etkili iletişim kurmasına yardımcı olmak için kelimelerin ve resimlerin gerçek zamanlı olarak illüstrasyonlarını kullanan bir uygulamadır (Holman, Devane ve Cady, 2008: 377). Toplantı ve konferans katılımcılarına içeriği görsel düzeyde özümseme fırsatı verir. Grafik kayıt, bilgileri yansıtmak için kullanılmakta ve etkinliklerdeki takip çalışması için mükemmel bir hafıza yardımcısı olarak görülmektedir. Karmaşık içerik veya süreçleri bir bakışta kavranabilir

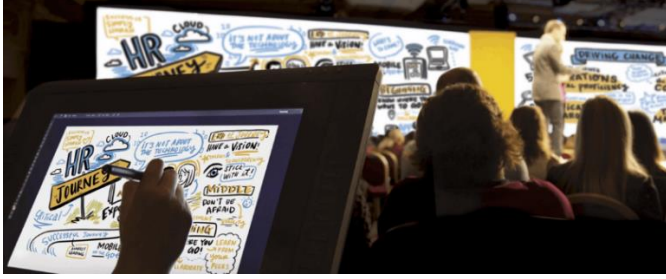
ve anlaşılabilir hale getirmeye yardımcı olmaktadır. Bunun yanı sıra farklı bakış açıları ve bağlantılar geliştirmeyi sağlamaktadır (Weiss, 2016: 150). Canlı grafik kayıt yapmak, insanların sohbetlerinin gerçek zamanlı olarak şekillendiğini görmelerini sağlamaktadır. Odadaki insanların söylediklerini görmeye, sohbete odaklanmalarına, ilerlemeyi takip etmelerine, önceki noktalara geri dönmelerine ve çalışmalarının birikimini görmelerine izin vermektedir (Agerbeck, 2012: 10).

Grafik kayıtlar, grup zekasına doğrudan erişim sağlamak ve farklı departmanların birlikte daha iyi çalışmasına, birbirlerini daha iyi anlamasına yardımcı olabilmektedir. Grafik kayıtlar, insanların olaydan sonra duyguyu ve içeriği canlı tutmasını sağlamaktadır. Bir etkinliğe katılamayan kişiler, orada bulunan biriyle görselleri gözden geçirilerek hızlandırılabilir. Yazılı bir belgeyi tartışırken iki kişi okuyamaz, ancak aynı sayfada bir grafiğe bakarak kelimenin tam anlamıyla aynı sayfada olabilirler (Holman vd, 2008: 401).

Günümüzde grafik kayıtları gerçekleştiren tasarımcıların grafik kaydedici unvanına sahip olduğu bilinmektedir. Grafik kaydediciler aynı anda önemli fikirleri dinlemek, sentezlemek ve görsel biçimde belgelendirmek durumundadır (About, Erişim Tarihi: 10.04.2021). Grafik kaydedici toplantıyı kaydederken tüm katılımcıların görebileceği bir yerde bulunmaktadır. Grafik kayıt alan kişiler kısmen performans sanatçısıdır, çünkü yarattıkları görsel görüntü kendiliğinden, gerçek zamanlı olarak gerçekleşir ve izleyicinin gözlerinin önünde açılır. Zorlayıcıdır çünkü bir konuşmacının söylediği şeyi mümkün olduğunca görsel ve doğru bir şekilde yakalamayı ve temsil etmeyi amaçlamaktadır (Brown, 2014: 67). Grafik kaydediciler çoğunlukla görsel iletişim tasarımı, grafik tasarımı, illüstrasyon alanlarında uzmanlaşmış kişilerdir. Grafik kaydedicilerin belirli düzeyde illüstrasyon ve grafik tasarımı becerisi olmalıdır. Toplantılara başlamadan önce ilgili konuyu bilmesi, araştırması gerekmektedir. Grafik kaydedici bir çalışma kapsamı geliştirir veya sağlanan tüm gizlilik sözleşmelerini imzalar. Bir anlaşma imzalandıktan sonra, grafik kaydedici ilgili konuyu ve şirketleri araştırır, jargon veya teknik terimleri öğrenir, firma veya alan ile ilgili logoları ve diğer görüntüleri araştırır (Dean-Coffey, 2013: 66). Grafik kaydedicilerin ekip çalışmasına ve disiplinler arası yaklaşımlara uygun olması beklenmektedir.

Grafik kayıtlar toplantı, konferans, seminer, sunum, çalıştay, sanal toplantı ya da sunumlar gibi etkinliklerde tercih edilmektedir. Etkinlik sırasında kaydedici tarafından alınan görsel notlar hem eş zamanlı olarak gösterilmekte hem de sonrasında katılımcılarla paylaşılmaktadır. Toplantı veya etkinliğin ardından, grafik kayıtlar dijital dosyalara taranarak müşterilere hem görsel bir rapor hem de gelecekteki eylemler için bir başlangıç noktası sağlamaktadır. Ek olarak, büyük orijinal duvar resimleri de müşteriye, toplantı sonuçlarını ofiste sergilemek veya toplantının paydaşlarıyla paylaşmak için müşteriye iade edilmektedir (About us, Erişim Tarihi: 08.04.2021).

Kaydedicilerin beyaz tahtalar, kağıtlar ya da dijital araçlar kullanarak grafik kayıtları gerçekleştirdikleri söylenebilmektedir. Görsel 4'te görüldüğü gibi günümüzde çizim yapmak için tercih edilen tablet bilgisayarlar aracılığıyla kaydedicinin oluşturduğu görsel, toplantı sırasında eş zamanlı olarak dijital ekrana yansımaktadır.

Görsel 4. Ink Factory Studio adlı grafik kayıt şirketinin toplantı sırasında tablet bilgisayar kullanımı

Grafik kaydedici, etkinlik sırasında görseli oluştururken çizimin yanı sıra görsel iletişim tasarımın çoğu elemanını bir araya getirmektedir. Bir grafik kayıta kullanılan görsel öğeler aşağıdaki gibi sıralanmıştır.

- İllüstrasyon
- Tipografi
- İşaretler ve Diyagramlar
- İkonlar ve Semboller

Gerçek zamanlı görsel notlar, illüstrasyon konusunda ayrıntılı bir anlatıma sahip olmamalıdır. Adeta zamanla yarışan grafik kaydediciler, basit çizimlerle kaydı tamamlamalıdır. Olabildiğince küçük nüanslarla anlatılmak istenilen mesaj yansıtılmalıdır. Ayırt edici detaylar izleyici tarafından hemen yakalanmalıdır. Grafik kayıt sektörünün önemli temsilcilerinden biri olan ABD Şikago merkezli “Ink Factory” şirketi, kayıtlarda ortaya çıkan insan çizimlerini farklı karakter tasarımları ile gerçekleştirmektedir. Ink Factory, karakter tasarımlarının çeşitliliğini şöyle açıklamaktadır: Ancak geniş bir karakter yelpazesini aktif olarak gösterebilirseniz, görsellerinizin içeriğine o kadar çok kişi bağlanabilir (How to Draw People for Visual Note-Taking, Erişim Tarihi: 10.04.2021).

(Görsel 5) Görsel iletişim tasarımının her alanında olduğu gibi ‘özgünlük’ kavramı grafik kayıt alanında da önemli olmaktadır. Ayrıca Ink Factory’nin karakter tasarımlarındaki basitlik, beklenen düzeydedir. Tek bir boya darbesi ve karakteri ayırt edici çizgilerle karakterler tamamlanmıştır.

Görsel 5. Ink Factory Studio şirketinin tasarladığı çeşitli karakter yüzü tasarımları

Grafik kayıtlarda kompozisyonun tamamında konunun takibini sağlayan yönlendirici tipografiler bulunmaktadır. Çoğunlukla el yazısı ile oluşturulan tipografilerde anlamı geliştirmek için farklı yazı karakterleri denenebilmektedir. Grafik kayıtlarda bulunan tipografilerde hiyerarşi yaratmak önemli bir husustur. Anlatılmak istenen konu, tipografide bulunan incelik, kalınlık, yazı tipi gibi ayırt edici özellikler sayesinde takip edilmektedir. Örneğin Görsel 6'da Sam Bradd tarafından bir webinar sırasında yaratılan grafik kayıt görülmektedir. Tipografide ilk önce ana başlık 'Climate Action Leadership' göze çarpmaktadır. Grafik kaydedici başlıkta el yazısı ile oluşturduğu renkli, kalın ve boyutlu bir tipografi elde etmiştir. Hemen sağ tarafında ise yan başlık 'Lessons from Covid 19' görülmektedir. Grafiğin tamamına baktığımızda ise tipografinin hiyerarşik olarak dizilimini açıkça görürüz.

Görsel 6. Sam Bradd'ın, Royal Roads Üniversitesi için oluşturduğu Webinar Serisi, 2020

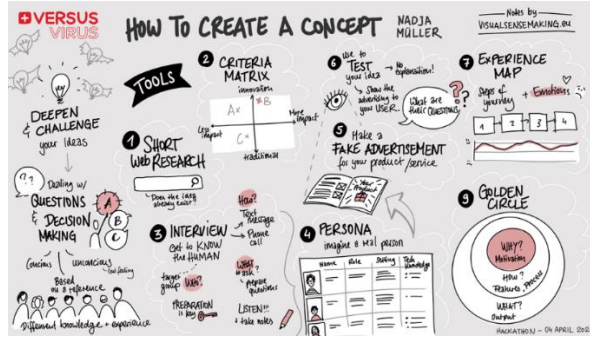
İllüstrasyon ve tipografiden başka işaret, diyagram, çizgi, sembol ve ikonlar kullanılan grafik kayıtların herkes tarafından anlaşılabilir bir görsel düzeyde olmasına önem gösterilmektedir. Yazılı dili açıklamaya yönelik olduğu için çizimlerin tekrar bir yazıyla açıklanmaması gereklidir. Bu yüzden işaret, sembol, çizgi gibi öğelerde uluslararası bir görsel dil kullanılmaktadır. Görsel 7'de Imagethink tarafından Kaliforniya Demokrat Parti'nin bir sanal toplantısında çizilen grafik kayıt örneğinde çeşitli illüstrasyonlar ve ikonlar kullanılmıştır. Cep telefonu, elmas, megafon hatta binalar, tüm dünyada kullanılan evrensel bir görsel dili yansıtmaktadır.

Görsel 7. Imagethink grafik kayıt şirketinin CADEM için hazırladığı grafik kayıt görseli, 2020

Grafik kaydediciler, toplantı sırasında fikirleri görselleştirirken çizgi, işaret gibi yönlendirici birçok öge kullanmanın yanı sıra görsel metaforlar da kullanmaktadırlar. Örneğin, hedeflerinden ve enerjisinden bahseden bir grup için, roket temalı görseller oluşturulabilmektedir. Hasat, büyüme ve sürdürülebilirlik dilini kullanan başka bir grup için bir çiftlik teması belirlenebilmektedir (Dean-Coffey, 2013: 48). Görsel 7’de kullanılan insan figürlerinin havada duruşu, pelerin giydirilmesi toplumda süper kahraman algısını yaratan bir metaforla oluşturulmuştur. Bunun yanı sıra ‘değer’ sözcüğü elmas görüntüsüyle, ‘bağlanma’ sözcüğü de yapboz tutan ellerle ifade edilmiştir.

Görsel 8’de Visual Sensemaking isimli grafik kayıt firmasının Versus Virus kuruluşu için hazırlanmış olduğu grafik kayıt bulunmaktadır. Örnekte toplantı sırasında anlatılan konu infografik ve diyagramlarla verilmiştir. El yazısı, oklar, çizgiler, şemalar ve eskizlerden oluşan bu grafik kayıta yalın bir anlatım biçimi benimsenmiştir.

Görsel 8. Visual Sensemaking şirketinin Versus Virus için hazırladığı grafik kayıt görseli, 2020

Gerçek zamanlı olarak gelişen grafik kayıtlar, doğası gereği hızlı bir şekilde oluşturulmakta olup el çizimine dayanmaktadır. Bu yüzden çoğu zaman karmaşık gibi görünse de etkinlikte bulunan katılımcılar olay akışını bildiği için görsel notları anlayabilmektedir. Etkinlik sonrası müşteriden gelen talepler üzerine grafik kaydediciler kimi zaman eskizleri temize geçirip, daha detaylı çizimler de üretmektedir. Bu çizimler daha sonra kurumların ofis duvarlarında sergilenabilmekte, sunumlarında kullanılabilen, hatta web sayfalarından erişilebilmektedir.

Grafik kayıtlar, görsel tasarımın temel ilkelerine uygun bir biçimde hazırlanarak bireylerin dikkatlerini ve algılarını doğru yönlendirerek tasarlanan bir görsel iletişim tasarım alanıdır. Hiyerarşi, ışık, gölge, renk, doku, denge, boşluk, vurgu, orantı gibi temel tasarım prensiplerini içinde barındırması gerekmektedir. Böylece iletilmesi gereken mesaj, alıcıya doğru biçimde yansımaktadır.

Sonuç

Görsel düşünme, konuyla ilgili kavramların beyinde bir görselle birlikte kodlanmasını mümkün kılmıştır. Böylece konuyu daha iyi anlama, pekiştirme, bütün olarak görebilme ve konunun sonradan hatırlanması desteklenmektedir. Bu anlamda

sıkça kullanılan görsel not alma kavramı günümüz iş dünyasında tercih edilen bir yaklaşım olmuştur. Bundan kırk yıl önce bir eğitimde kullanılmak üzere keşfedilen gerçek zamanlı görsel not alma, görsel iletişim tasarımı alanının dışında doğmuştur. Teorik olarak farklı ortamlarda gelişme de nihayetinde görsel iletişim ve grafik tasarımına ihtiyaç duyulmuştur. Bu konuda gelişen grafik kayıt sektörü, görsel iletişim tasarımcılar, grafik tasarımcılar, illüstratörler gibi yaratıcı alanlarda uzmanlaşmış kişilere farklı bir iş alanı olma olanağı sağlamıştır.

İyi bir grafik kayıt, tüm ruh hallerini, fikirleri, korkuları, belirsizlikleri ve soruları ortaya çıkarmakta ve grubu büyük resme götürmektedir. Bu nedenle grafik kaydedicinin iyi bir gözlemci olma konusunda rolü büyüktür. Grafik kaydediciler konu ile ilgili önceden bilgi edinerek etkinlik sırasında ortaya çıkan tüm bilgileri analiz etme yeteneğine sahip olmalıdır. Bunların yanı sıra aynı anda hem tipografiyi hem illüstrasyonları hem de diğer görsel elemanları aktarmak durumundadır. Grafik kayıt eğitimi henüz akademik ortamlarda yer edinmemiştir. Alan profesyonelleri ve grafik kayıt yapan firmalar bu konuda eğitimler ve çalıştaylar düzenleyerek tasarımcıları eğitmektedir.

Yeni medya araçlarının gelişimi ile özellikle son yıllarda tercih edilen sanal toplantılar da grafik kayıtların tercih edilmesini desteklemiştir. Çizim esnasında dijital araçların kullanımı, doğrudan ve detaylı olarak sunulma olanağı vermiştir. Günümüz teknolojilerinin etkili bir biçimde kullanılması grafik kayıt sektörüne hız kazandırarak fayda sağlamıştır.

Sonuç olarak görsel düşünmenin öğrenme üzerindeki olumlu yansımaları, grafik kayıt kavramının doğmasına yol açmış, görsel iletişim tasarımı alanının hizmet sağladığı bir sektör haline gelmiştir. Günümüzde teknolojinin ilerlemesiyle genişleyen görsel dünya ile birlikte grafik kayıtların geçmişi ve ortaya çıkış nedenleri düşünüldüğünde, grafik kayıtlar ilerleyen yıllarda çok daha fazla talep gören bir alan haline gelecektir.

Kaynakça

- Agerbeck, B. (2012). *The Graphic Facilitator's Guide*. USA: Loosetooth.com Library.
- Arnheim, R. (1969). *Visual Thinking*. California: University of California Press.
- Baker, S. (1961). *Visual Persuasion*. ABD: McGraw-Hill Book Company.
- Batı, U. (2012). "Görsel Dilin Anatomisi: Görüntülerle Düşünmek, Onları Anlayabilmek". *Grafik Tasarım Dergisi* (54-55). Sayı 48 Mayıs-Haziran. İstanbul: Grafik Tasarım Yayıncılık.
- Becer, E. (2008). *İletişim ve Grafik Tasarım*. İstanbul: Dost Kitabevi Yayınları.
- Brown, S. (2014). *The Doodle Revolution*. New York: Penguin Group.
- Dean-Coffey (2013). "New Directions and Evaluation, Graphic Records". *Wiley Periodicals, Inc., and the American Evaluation Association*. no. 140, Winter 2013, DOI: 10.1002/ev.20073
- Horn, R. (1999). Information Design. Jacobson, R. (Ed). "The Emergence of a New Profession" (s. 15-35) içinde. ABD: Massachusetts Institute of Technology
- Grigoleit, M. (2021). *Graphic Recording: Das 1x1 Der Live – Visualisierung*, Almanya: MİTP.
- Herting, N., Willems, H. (2016). *Draw Your Big Idea*. California: Chronicle Books.

- Holman, P., Devane, T., Cady, S., (2008). *The Change Handbook*. Avustralya: Accessible Publishing Systems Pty Ltd.
- Mills, E. (2019). *The Art Of Visual Notetaking*. USA: Walter Foster Publishing.
- Petterson, R. (2002). *Information Design*. Amsterdam: John Benjamins Publishing Company
- Rohde, M. (2013). *The Sketchnote Handbook: The illustrated guide to visual note taking*. USA: Peachpit Press.
- Ware, C. (2004). *Information Visualization*. San Fransisco: Elsevier Inc.
- Weiss, A. (2016). *Sketchnotes & Graphic Records*. Almanya: Dpunkt.verlag.

İnternet Kaynakça

- A Graphic Facilitation Retrospective. <https://davidsibbet.com/wp-content/uploads/2016/12/GF-RetrospectiveUpdated.pdf> (Erişim Tarihi: 10.04.2021).
- About. <https://www.imagethink.net/about/> (Erişim Tarihi: 10.04.2021).
- About Us. <http://www.graphicrecorders.com/> (Erişim Tarihi: 08.04.2021).
- Conner, M. (2000) Envisioning: An Interview with David Sibbet, Conner, M. Tarafından yapılan röportaj <http://marciacconner.com/linezine/7.1/interviews/dsmce.htm> (Erişim Tarihi: 01.04.2021)
- History. <https://ifvp.org/history> (Erişim Tarihi: 12.04.2021).
- How to Draw People for Visual Note-Taking. <https://inkfactorystudio.com/blog/how-to-draw-people/> (Erişim Tarihi: 10.04.2021).
- Merkley,C. (2005). “The History and Evolution of the Graphic Facilitation / Recording Field”. www.makemark.com. (Erişim Tarihi: 05.04.2021).

Görsel Kaynakça

- Görsel 1.** Doodle örneği, Mr. Doodle, 2019 <https://www.instagram.com/mrdoodle/> (Erişim Tarihi: 10.04.2021).
- Görsel 2.** Görsel Not örneği, Dyan Burgess, 2017 <https://www.dyanburgess.com/visual-note-taking/> (Erişim Tarihi: 10.04.2021).
- Görsel 3.** David Sibbet, 1980’li yılların sonunda VISA kredi kartı şirketi için hazırladığı grafik kayıt <https://davidsibbet.com/portfolio/> (Erişim Tarihi: 10.04.2021).
- Görsel 4.** Ink Factory Studio adlı grafik kayıt şirketinin toplantı sırasında tablet bilgisayar kullanımı <https://inkfactorystudio.com/visual-notes/> (Erişim Tarihi: 10.04.2021).
- Görsel 5.** Ink Factory Studio şirketinin tasarladığı çeşitli karakter yüzü tasarımları <https://inkfactorystudio.com/blog/how-to-draw-people/> (Erişim Tarihi: 10.04.2021).
- Görsel 6.** Sam Bradd’ın, Royal Roads Üniversitesi için oluşturduğu Webinar Serisi, 2020 <https://drawingchange.com/project/digital-graphic-recording-online/> (Erişim Tarihi: 10.04.2021).
- Görsel 7.** Imagethink grafik kayıt şirketinin CADEM için hazırladığı grafik kayıt görseli, 2020 <https://www.imagethink.net/work/california-democrats-cadem/> (Erişim Tarihi: 10.04.2021).
- Görsel 8.** Visual Sensemaking şirketinin Versus Virus için hazırladığı grafik kayıt görseli, 2020 <https://visualsemeking.eu/projects/versusvirus.html> (Erişim Tarihi: 10.04.2021).